

Cap fruit en treuràn ells de la guerra. Uns, quedaràn ensorrats sota les trepitjades dels seus companys. Altres, retornaràn a les seves llars, tulfits, malalts de l'ànima i del còs. I els menys, els que tornin sans de la lluita, seràn tant pobres com abans. Tornaràn a agafar les eines del treball i seguiràn l'interrompuda lluita per la vida, pel pa dels seus.

Quan els homes tornin de la guerra, ¿què pensaràn? Quines emocions portaràn dintre'l seu cor? No sentiràn un arrepeniment gran pels mals que han fet, en aquests dies de rabia patriòtera?

No's revoltaràn, tots plegats, units en un mateix abraç, contra'ls causants de la guerra, contra'ls intrigants de l'humanitat que decreten armaments i fan matar homes en nom d'un Déu d'amor i pau?

Els, que han vist i palpat la Mort; ells, que han vist sangnar la seva ànima trocejada per l'horrorós somni que han viscut; ells, que han fet pujar els valors espirituals fins al seu màxim límit en accions heròiques realitzades en mig del concert eixordador dels canons i ametralladores; ells, que han vist mils de cadavres apilonats, pudrint-se, únic fi d'aquesta guerra estúpida — com totes les guerres — i han oït xiular les bales i han sentit com troços de plom els acrivillaven el seu còs; ells, que han arribat al màxim del sacrifici per uns ideals que'ls hi han imbuït, no s'ajuntaràn tots plegats, enllaçats en un abraç de germanor, i engegaràn els canons encarats contra'ls cabdills que, lluny del burgit guerrer, han somrigut quan les noves de la guerra han sigut bones, sense pensar que aquells pobles apressats, i aquelles ciutats assaltades han costat milers de vides i s'han cegat il·lusions i amors de cors joves, obligats a odiar, quan només glateixen per a estimar?...

Els, solament ells, tindran dret a revoltar-se i a fer justícia, arrocegant als causants de la guerra i enderrocant falsos ídols que, sota la capa de bondat, assassinen en massa i maten la gent, somrients, satisfets del seu poder...

ESTEVE SARROCA

MONES

Abans de comprar-ne, visitin la PASTICERÍA LA LYONESA, que aviat serà oberta al públic.

RÀPIDA

EL GOVERN TREMOLA. — El nostre cap-pare, el Comte de Romanones, està fonament preocupat pel què pot esdevenir amb motiu del miting que avui celebren a Madrid la Federació General del Treball i l'Unió General de Treballadors reunides. Aquest miting, que malgrat ésser anunciat d'ensà del Desembre passat, quan la vaga general de vintiquatre hores, al govern li ha caigut a sobre, té per objecte discutir la necessitat d'anar a la vaga general indefinida, en vista de que'ls motius que varen fonamentar la vaga del Desembre passat no tant sols subsisteixen, sino que encare s'han agravat.

El govern, com hem dit, tremola, i tem encare més pel què'n pugui resultar de la reunió d'obrers ferroviaris que ha de tenir lloc a Valladolid el dia 29 del mes actual.

I... mentrestant, el govern tremola i s'entreté en fer la llei reguladora de les curses de braus.

Epatant!...

Coses d'Espanya

Permeteu-me, avui, amables llegidors, que per un moment traslladi la vostra serena imaginació pels volts d'un hotel dels més famosos de la ciutat dels comtes, situat en la Rambla de les Flors, on presenciareu un d'aquells casos tant espanyols, que són la característica de la nostra terra xulapa, de guitarres i de mantons de Manila.

Figureu-vos un nombre considerable d'automòbils i cotxes parats a la porta de l'esmentat hotel, rodejats per una munió de gent que oscil·la uns centenars de persones, totes dretes a l'entorn del portal i amb la vista fixa a l'interior de l'edifici, movent-se amb fretura, com si esperés quelcom trascendental.

A l'observar l'espectació d'aquella gent, no se us acudirà altra cosa que preguntar-vos: Què deuen esperar aquets senyors, aquí, amb tanta impaciència i a peu dret? I apa, cervell, perquè't vui? Rumia que rumiaràs... Se vos ocorràn moltes respostes, però cap que s'acosti a la realitat.

Passaràn per la vostra imaginació diverses figures de relleu: aristocràtics personatges, polítics eminents, estrangers il·lustres... tot el que volgueu, però, res; no encertareu a endevinar quin motiu reté a tantes persones en aquell punt amb aital estat d'estupefacció.

Fins que per fi us decidiu a preguntar a qualsevol dels *ensimismats* què d'extraordinari passa en aquell hotel.

Allavors, sí; per la resposta ho compreneu tot. La cosa és estupenda, *piramidall*! Apuntaleu-se, pasmeu-se i, sobre tot, revestiu-se de valor. El nom que pronuncien els llavis del vostre interlocutor, emociona, és per a esculpir-lo en lletres d'or en un àlbum de pròcers il·lustres.

No endevines, car llegidor, a qui esperava aquella munió de boca-badats? No? Sembla mentida que siguis espanyol! Doncs bé, vaja, que's *fumi tot!* Vaig a calmar la teva ansietat. El personatge del qual estaven pendants els cors de tantes persones, no era altre que'l *fenómeno*, en Belmonte, que, junt amb l'*egregio* i no menys *fenómeno* Gallito i llurs quadrilles, estava dinant en l'hotel d'Orient i havien de sortir dintre de poc per a dirigir-se a torejar en la cursa de braus que devia tenir lloc a la Plaça Monumental.

¡Plaça Monumental! Oh, paradoxa! En la ciutat breçol del catalanisme més estrident, on homes del valor intel·lectual d'un Pi i Margall, no han rebut encare'l deute sagrat que la ciutat els té contret d'alçar-los un monument, fins les places de toros són qualificades de monumentals!...

Més, no'ns posem serios. De sobres sabem a quin país vivim.

No porta les *riendas* de la nació un comte de Romanones? No s'ha titllat a aquest també de *fenómeno*?

Doncs, per què ens ha d'estranyar que les places de toros obtinguin els qualificatius hiperbòlics i els toreros gaudeixin de tots els honors i ocupin els llocs més preeminents en les pàgines de les revistes *il·lustrades*? Què té de particular que les cupletistes triomfin en els antres de corrupció que, a falta d'escoles, posseim en tanta abundància, ajudant, per cert molt eficaçment, a la desfeta de la nostra ja feble joventut?...

Decididament, Espanya és el país de les paradoxes.

Catalunya; no vulguis formar part del chor

de *chulapos* incultes que infecten i perverteixen la nostra aimada terra!

Llença de tú aquests rasgos de flamenquis-me i toreria que encare't queden i hauràs donat un gran pas per a incorporar-te a l'Europa civilitzada.

J. LL.

Queviures

Conserves : Cafès : Colonials. — «LA LYONESA»
Plaça d'en Perpinyà, 11.

AIGUA FORTS

III

En nostre poble — com tots els que ciutadegen un xic — hi hà una colla d'intel·lectuals que amb els fruits del seu cap, amb les invectives del seu cervell, donen escalf a les idees nobles i els corprèn el sentiment de l'art a plè cor.

Uns d'aquests se les agafen per la ciència; i, volent-se distingir de la nostra vulgaritat, se tanquen a casa seva, regirant llibres, espolsant volums i col·leccionant paperots. A aquests, ningú'ls entén, perquè mai diuen res.

Altres, més valents, se llencen a la lluita, en plè carrer i fan *diaris* i escriuen noveles, emparen l'art i, a voltes, com en una sobreexcitació del seu intel·lecte, componen drames i comedies.

Jo'n conec un, d'aquests privils legiats éssers, que dona empentes a tot-hom per a assolir un lloc de distinció en l'escala *culturomètrica* del nostre poble.

Fa de corresponsal del *diari dels morts* i se li ha encomanat tant el redactat de la primera plana, que'l seu cap només pensa coses tristes i sempre suça la seva ploma en tinta d'un negre esfereïdor.

Un dia, fa néixer un elefant del ventre de una pobre cunilla; un altre, fa entrar un llamp per la finestra del darrera d'una casa, perquè'l *dueño se llamaba José*, i, per colmo, ha fet drames amb títols espatarrants, però de literatura més espatarrant encare. Les estones que té lliures, fa de dramaturg tràgic i escriu febrosament drames reals i socials de gran emoció.

Fa poc que'ns va condemnar a l'estrena de una producció gairebé nova, fruit d'una febrada literaria. Amb motiu de tal aconeteixement, passà una anècdota digna d'esmentar-se.

Els seus amics varen voler-lo obsequiar i llogaren a uns quants xicotets per a que, des de tots els recons del teatre, aplaudissin l'obra que s'estrenava. Al donar-los-hi instruccions, els deien: «Teniu de picar de mans fins que surti l'autor, i allavors dieu: *¡que hable!*» Una d'aquelles criatures interrompé: «¿què vol dir, *cable?*» ¡Santa ignocència!...

A l'endemà de l'estrena, el seu propi diari — el dels morts — deia, per boca d'ell: *De la obra daremos un largo extracto si la benevolencia del señor director y la de los lectores lo permiten.*

Encare esperem el *largo extracto* per a fer-nos-hi un tip de riure. Encare'ns deu l'autocrítica anunciada.

Les seves cròniques són llegides i comentades. Sempre hi hà envejosos que hi troben defectes; però el cert és... que moltes vegades fan riure.

L'home que avui ens interessa, és un intel·lectual que s'ho regoneix. Té la mania de dir-se *literato*, pot-ser perquè no hi hà ningú que li digui.